

TE TOA TAKITINI.

Te Utu mo te Pepa 10/- i te tau.

Me penei nga reta "Te Toa Takitini," Box 300, Hastings.

628

TE TOA TAKITINI

Akuihata, 1927

TA APIRANA TURUPA NGATA.

TE WHAKANUI A NGATI-POROU.

Ahako te kino o te ra, te waipuke o Waiapu, he nui te tangata i huihui ki Wai-o-Matatini i te 12 o nga ra Hune, ki te whakanui i Apirana Ngata, mo te honore kua uhia nei e te Kingi ki a ia. Na Pene Heihi nga kupu tuatahi ki nga ope whakaeke. I puta i a ia nga ingoa o Mokema Kohere raua ko Rapata Wahawaha, he tangata i a pono ki te torona o Ingarangi, a ko te honore kua potaea kua Apirana kei runga tonu i taua taahu o te piri-pono o Ngati-Porou. I muri atu i a Pene Heihi ko Apirana. I powhiri ia i a Ngati-Porou a i whakamarama hoki i muri tata iho o te whawhai ka whakaaria mai ki a ia te ingoa Ta, otira kaore ia i tango i tona mahara tika ko taua honore mo te hoia chara mona mo te noho kainga. I te taenga mai o te Tiuka ki Rotorua ka whakaaria mai ano taua taonga ki a ia, a kaore ia i whakaae. No te tohe rawa a te Kawana kia whakaae ia i tango ai tona ringa ki tenei taonga nui, engari tera te arero Maori e taulou ki te ingoa hou, na reira me waiho atu ma te pakeha taua ingoa e whakahuahua.

Ko Renata Tamapo o nga ope whakaeke tuatahi ki te ta. I mea ia ahako kaere nga honore pakeha i pirangitia e o ratou rangatira, he ao hou tenei, e tika ana kia whakanui te iwi ki te Ta hou ki te Reiri hou.

I whakaae a Reweti Kohere ki te kupu a Renata Tamapo kaore nga rangatira Maori o mua i whai ki nga taitara o te pakeha me Te Kani-a-Takirau i whakahuahua ra ki te ingoa kingi, a i te mea e utua ana ki te moni nga taitara o Ingarangi kua ruarua tonu ngakau ki nga taitara pakeha, otira ko te whakahonoretanga i Apirana he tino tika, kotahi rawa te he he tomuri. Ka 22 nga tau i tu ai Apirana hei mema mo te Paremata, i rapu ai ia i te ora mo te Iwi Maori, a ko ia tonu tetahi o nga tangata nunui o te Paremata. He tangata whakaiki Apirana, e kore ia e rere ko; ahako Ta, Kingi ranei ko taua ahua tonu.

Mo nga kupu a Pene Heihi mo te piri-pono, i ki a Reweti Kohere, kei te tangi tona ngakau ki te Iwi Maori. Kua kite ia ko te mutunga o te nuinga o te Iwi Maori hei "tata rakau, hei utuutu wai" ma te pakeha—ara hei pononga. No enei ra kei te uiui tona ngakau me he mea he tika te rerenga o tona tipuna ki te taha pakeha whawhai mai ai ki te Maori. Engari ra he tino waimarie a Ngati-Porou i te piri-ponotanga o Mokema Kohere raua ko Rapata Wahawaha, na konei hoki i kore ai i murua nga